

Іншою важливою особливістю підготовки майбутніх фахівців в досліджуваному напрямі є посилення творчого складника відповідної підготовки з метою розвитку здатності до професійної творчості. Соціальні педагоги, соціальні працівники мають бути спроможними: 1) створювати дієві засоби впливу на мотиваційно-ціннісну, світоглядну, діяльнісно-поведінкову спрямованість соціальних груп з метою їх стимулювання до сталого розвитку; 2) розробляти й реалізовувати творчі проекти, програми залучення виховного потенціалу соціуму – організації спільної діяльності представників соціальних служб, культурно-просвітницьких установ, позашкільних закладів, громадських, волонтерських організацій з метою стимулювання соціальних груп до сталого розвитку, самореалізації як у власних інтересах, так і на користь суспільства; 3) стимулювати представників різних соціальних груп до соціальної творчості, об'єднання зусиль з метою сталого прогресивного розвитку суспільства. Все це зумовлює важливість здобуття майбутніми фахівцями досвіду налагодження взаємодії з різними соціальними суб'єктами в процесі навчання в університеті для подальшого його використання у професійній діяльності.

Крім того, суттєвим є посилення ролі самоуправлінських впливів, стимулювання студентів до самоуправління власною діяльністю й розвитком, самоорганізації особистісного освітньо-розвивального простору, в якому відбувається становлення майбутнього соціального педагога чи працівника суб'єктом свого професійного становлення, формування індивідуально-творчого стилю соціально-педагогічної діяльності.

Урахування наведених особливостей в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери забезпечить їх поступовий вихід на рівень сталого розвитку й саморозвитку (як особистісного, так і професійного), а також сприятиме набуттю дієвої здатності реалізовувати розвивальний вектор соціально-педагогічної діяльності, стимулюючи до сталого прогресивного розвитку представників різних соціальних груп.

Список використаних джерел

1. *Agenda 21: United Nations Conference on Environment and Development. Rio de Janeiro, Brazil, June 3-14, 1992, 351 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>. 2. Kabus N. *The Use of Activity-Based Approach as Methodological Basis of Prospective Social Workers' Training to Sustainable Development of Social Groups in Ukraine* / N. Kabus // *International Letters of Social and Humanistic Sciences : [scientific journal]*. – Bach, 2016. – Vol. 72. – P. 83-90.*

Л. І. Конопкіна

ПРОВЕДЕННЯ ПОСТЕРНИХ ДИСКУСІЙ – ОДНА З ФОРМ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Протягом останніх років вища медична освіта України прогресивно інтегрується до європейського освітнянського простору, активно й цілеспрямовано впроваджуються світові стандарти у систему підготовки лікарів [2;с.10]. Методологічна й практична база підготовки фахівців забезпечується комплексом нормативних актів та навчально-методичних документів, створеними освітньо-кваліфікаційними характеристиками, впровадженою системою тестових інтегрованих державних ліцензійних іспитів «Крок-1, 2, 3» тощо. Разом з тим, ефективність підготовки науково-педагогічних кадрів через аспірантуру та магістратуру інколи залишається недостатньою.

Для підвищення результативності навчання в аспірантурі й магістратурі особливе значення має впровадження в учбовий процес не просто нових форм та методів опанування матеріалу, а й суто інноваційних технологій і розробок, котрі мають значні переваги над традиційними. Останнє має неабияке значення, зважаючи

на те, що Міністерство охорони здоров'я України завжди розглядало [1;с.12] й розглядає [3;с.20] нові технології підготовки науково-педагогічних працівників як дієвий резерв по оновленню кадрового потенціалу вищої медичної школи в умовах природної зміни поколінь.

Довгий час вважалося, що стратегією організації педагогічного процесу у вищій школі, в тому числі й у вищій медичній школі, є особистісно-діяльнісний підхід. Він спонукає до удосконалення вищої освіти за рахунок інтенсивного впровадження у навчальний процес нових педагогічних технологій, які дають відповідь на постійне запитання «Як навчати?». На сьогоднішній день найбільш ефективною в процесі опанування спеціальних знань при підготовці науково-педагогічних кадрів визнана технологія моделюючого навчання, що розробляється на основі інтегративного підходу і забезпечує встановлення суб'єкт-суб'єктивної педагогічної взаємодії, характеризується системністю, узагальненістю, універсальністю та сприяє самоосвіті та саморозвитку [4;с.185].

Протягом останніх 10-15 років як старше покоління викладачів, так і молоді вчені терапевтичних кафедр Державного закладу «Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров'я України» (ДЗ «ДМА») активно співпрацюють з різними європейськими товариствами – Європейським респіраторним товариством, Європейським кардіологічним товариством, Європейським товариством гастроентерологів тощо. Вони проходять стажування у провідних європейських клініках, беруть участь у роботі професійних шкіл, представляють результати своїх наукових праць у вигляді тез на конкурси задля участі у роботі щорічних європейських конгресів. Найкращі роботи наших науковців інколи відбираються для усних доповідей в рамках цих конгресів (хотілось би, аби таких можливостей було більше), але частіше приймаються до представлення на постерних сесіях або до участі у постерних дискусіях. Отож, наукові співробітники, яким ще донедавна пощастило отримувати гранти на участь у закордонних форумах та які мали можливість доповідати результати своїх наукових надбань європейському загалу фахівців, отримали і надзвичайний досвід: навчилися гарно доповідати професійною англійською мовою, вибудовувати усну подачу матеріалу, кваліфіковано представляти демонстраційний матеріал, грамотно вести дискусію. Втім, останнього часу в умовах економічної європейської кризи отримати такий досвід стає дедалі складніше, оскільки молодий науковець (причому лише за умови надзвичайної значущості результатів його розробок) зазвичай може отримати грант не частіше за один раз на три роки. (Слід зауважити, що без матеріальної допомоги як молодому, так і досвідченому науковцю нашої країни виїхати за кордон для участі у науковому форумі надзвичайно складно; до того ж досвідчені фахівці протягом останніх років взагалі не підпадають під категорію для отримання грантів.)

Отож, аби навчити наших аспірантів і магістрантів терапевтичного профілю опанувати нові технології навчання сьогодні і тут, в Україні, постійно підвищуючи свою кваліфікацію, у 2015 та 2016 рр. у ДЗ «ДМА» було запроваджено проведення постерних дискусій, на кшталт європейських, в рамках науково-практичних конференцій з актуальних питань внутрішньої медицини.

Методологія проведення постерної дискусії полягає у тому, що кожен з молодих доповідачів повинен не лише представити сам постер, на якому необхідно навести назву роботи, вказати імена авторів, висвітлити актуальність наукової теми, подати матеріали і методи, а також основні результати роботи й висновки, а й підготувати коротку (на 5–7 хвилин) усну доповідь. У подальшому ця доповідь у присутності інших молодих науковців повинна заслухатись головою та співголовами постерної дискусії (знаними професорами, докторами медичних наук), які добре знаються на науковій проблематиці, мають широкий погляд на наукові дослідження у цьому напрямі та володіють великим досвідом подачі наукового матеріалу, аби правильно оцінити будь-яке дослідження. Після цього усім слухачам

надається можливість прийняти участь в обговоренні наукової проблеми: задати запитання доповідачеві самим, вислухати запитання професорів; отримати на усі запитання обґрунтовані відповіді, обговорити їх; за необхідності – вступити з доповідачем у дискусію, віднайти новий погляд на наукову проблему та, можливо, вислухати рекомендації професорів щодо іншого способу структурування отриманого молодим фахівцем наукового матеріалу.

Обговорення у наукових колах результатів проведення у 2015 та 2016 рр. у ДЗ «ДМА» постерних дискусій в рамках науково-практичних конференцій з актуальних питань внутрішньої медицини, а також збір особистих вражень аспірантів і магістрантів після їх виступів-диспутів показали, що: 1) у даний час вища медична освіта в нашій країні зазнає значних стратегічних змін, що стосується форм і методології навчання не лише студентів, а й аспірантів та магістрантів; 2) постерні дискусії із залученням аспірантів і магістрантів є однією з нових форм їх навчання, а також однією з форм технології колективно-індивідуальної мислительної діяльності; 3) постерні дискусії є вкрай цінними для активізації мислення майбутніх науково-педагогічних працівників, стимуляції розвитку їх творчих здібностей, вироблення вмінь застосовувати теоретичні знання на практиці; 4) високий науковий потенціал вітчизняних науковців-корифеїв, наявність наукових шкіл та напрямів забезпечують ефективну передачу знань і досвіду молодому поколінню, сприяючи підвищенню кваліфікації майбутніх навчально-педагогічних кадрів.

Список використаних джерел

1. Волосовець, О. П. Ефективність використання кадрового потенціалу аспірантури, магістратури та докторантури у системі МОЗ України / О. П. Волосовець // Проблеми підготовки медичних та фармацевтичних кадрів в Україні : Мат-ли доп. наук.-практ. конф. – м. Дніпропетровськ, 10–12 жовтня 2001 р. – Київ – Дніпропетровськ, 2001. – С. 12–15.
2. Вороненко, Ю. В. Сучасні погляди на організацію безперервного професійного розвитку викладачів в системі медичної освіти / Ю. В. Вороненко, О. П. Мінцер, О. Г. Шекера, В. В. Краснов // Здоров'я суспільства. – 2013. – № 3–4. – С. 19–28.
3. Осійчук, М. С. Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток вищої медичної освіти / М. С. Осійчук // Медична освіта. – 2013. – № 2. – С. 9–13.
4. Токарева, А. В. Інтегративне навчання як один з перспективних напрямів розвитку сучасної вищої школи / А. В. Токарева // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. – 2014. – № 2 (8). – С. 184–187.

М. В. Кісіль

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Переосмислення вищої освіти – це та необхідна підстава, спираючись на яку можна починати формулювати і втілювати нову якість усього, що є сутнісним для розуміння цілей, змісту й форм вищої освіти. Таке переосмислення – суспільне, індивідуальне, професійне, наукове чи обивательське – завжди більшою мірою спрямоване в майбутнє, бо саме воно є тією спонукальною силою, яка образами ідеального творить реальне, яке щомиті пробігає перед нашими очима й знову і знову змушує мислити, мріяти, творити. Отже, «творити» вищу освіту – значить постійно її осмислювати й переосмислювати, знати минуле, вловлювати зв'язки з майбутнім, бачити гру раціонального й ірраціонального, відчувати тенденції. Що ж впливатиме на вищу освіту в майбутньому?

Перше – це потужний ідеальний образ Суспільства Знань. Суспільство, економіка дедалі більше концентруються навколо знань, які є основним фактором виробництва й міжнародної конкуренції. Зростає роль науки, дослідницької роботи, особливо в галузі біотехнології. Вища освіта (університетська й неуніверситетська) стає доступнішою для все більшої кількості людей завдяки інформаційним технологіям та демократизації. Буде полегшено доступ до вищої освіти для тих, хто проживає у віддалених і важкодоступних районах, хто має старший вік чи обмежений у фізичних можливостях. Друге – це процеси глобалізації, які змінюють міжнародний розподіл праці, сприяють